

Nr 557

Av fru Gärde Widemar och herr Gustafson i Göteborg, om *processuell rättshjälp*.

(Lika lydande med motion nr 479 i Första kammaren)

1951 års rättegångskommitté lade i november 1958 fram förslag till *lag om rättegångshjälp*. Denna lag föreslogs ersätta den sedan 1919 gällande lagen om fri rättegång. Utredningens förslag innebär att den personkrets vilken kan komma i åtnjutande av fri rättegång vidgas. Den vägledande principen har varit att ingen av ekonomiska skäl skall vara utestängd från möjligheten att taga till vara sina intressen inför domstol, men att samtidigt den som har ekonomiska förutsättningar härför själv skall bidra till rättegångskostnaderna efter sin förmåga.

Förslaget innebär enligt vår mening genomgående en förbättring i förhållande till den nu gällande lagstiftningen. Det har också blivit föremål för mycket positiva bedömningar av de instanser som haft att yttra sig över kommitténs betänkande, och några invändningar som kunde föranleda förnyad prövning av frågan framkom inte.

Ett problem som kommittén tagit upp till behandling utan att dock föreslå några åtgärder gäller rätten till ersättning för rättegångskostnader för motpart till den som åtnjuter fri rättegång. Den nuvarande lagstiftningen medger inte att denne, även om han vinner målet och den mot honom förda talan varit helt ogrundad, får ersättning för sina rättegångskostnader. Kommittén konstaterar att detta är en olägenhet men är ändå inte beredd att föreslå att ersättning av allmänna medel skall utgå. Enligt vår mening är detta ett problem som bör bli föremål för ytterligare övervägande.

En reform av rätten till fri rättegång är synnerligen angelägen. Det måste nämligen anses vara ett fundamentalt rättskrav att ingen av ekonomiska skäl skall känna sig förhindrad att få sin sak prövad vid domstol. Denna grundprincip är sedan mycket länge erkänd inom svensk lagstiftning. De nu aktuella bristerna gäller ofullständigheter i denna lagstiftning. Det ovan nämnda lagförslaget lades fram för mer än tre år sedan och vi finner det angeläget att Kungl. Maj:t för riksdagen snarast framlägger förslag i enlighet med de av utredningen uppdragna riktlinjerna, varvid även vad som ovan anförts om ersättning till vinnande motpart till den som åtnjuter fri rättegång måtte beaktas.

Med stöd av ovan anförd motivering hemställer vi,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära
förslag till nästa års riksdag om processuell rättshjälp.

Stockholm den 26 januari 1962

Ingrid Gärde Widemar

Sven Gustafson

i Göteborg